

Károlyit hatályon kívül helyezős és Mihályt rehabilitáló törvény. Valószínűleg Böhm megérkezése és erőfeszítései voltak hatásosak. Bölönit, úgy tűnik, teljesen negligálják.

Teljesen egyetértünk magával abban, fontos lenne, hogy Mihály köré tömörüljön egy kis csoport, amely segítene neki az 1918-asnál sokkal nehezebb, csaknem megoldhatatlan feladatában. Nem valami biztató, hogy olyan emberek, mint Supka, Csécsy vagy Nagy Vince nem találtak módot érintkezésbe lépni Mihállyal. A londoni emigrációban senki sincs, Ignotus Pál lenne az egyetlen, aki nagyon puha és bizonytalan, személyes véleményem szerint, bár nagyon tehetséges és jó publicista, de nem az az ember, aki segíthetne ilyen gigantikus feladatnál. Arra nagyon jó, hogy kompromisszumokat hozzon létre, és összehozzon embereket, akiknek jobb lenne nem összejönni. Nagyon igaza van magának, mikor azt írja, hogy taktikázni csak annak szabad, aki hatalmon van. Sajnos ezt a koncepciót határozottan tagadják azok, akiket elvakítottak a kommunisták szaltóugrásai.

Kimondhatatlanul boldoggá tesz, hogy hajlandó Mihálynak segíteni, mert semmi sem lehetne nagyobb segítség, mint a maga nagy tudása és kivételes képességei. Az én egyetlen gondom és levelém értelme, hogy úgy érzem, a siker legfontosabb tényezője a hazatérés *időzítése*. Túl korán éppoly ártalmas lenne, mint túl későn. Ha azt kívánjuk, hogy ő kapocs lehessen Kelet és Nyugat között, realizálni kell, hogy neki valamivel kell hazamenni, kell hogy vigyen valamit. Üres kezekkel hazatérni kezdettől fogva bukást jelent. A Labour-kormányban nagy a szimpátia iránta, ott sok hű barátunk van, de amíg úgy érzik, hogy Magyarországon senki sem áll mögötte, és sem a magyaroknak, sem az oroszoknak nincs szükségük rá, ez a szimpátia teljesen platonikus. Attól félek, ha túl korán megyünk haza, míg Tildy azt reméli, hogy jobban mennek a dolgok Károlyi nélkül, negligálnak, és hazatérésünk kudarc lesz, ha túl későn, akkor érkezünk, amikor már tanúi lehetünk egy ellenforradalomnak, amelynek mi lennénk az első áldozatai. Meggyőződésem, hogy stabil rendszert Magyarországon csak az USA és Nagy-Britannia segítségével lehet kiépíteni. Az oroszok már lekésték az alkalmat, mely számukra egy évvel ezelőtt nyílt. Magyarországon mindenki Nyugatra néz, a gazdasági segítség csak onnan jöhet. Bizonyos vagyok abban, hogy az oroszok találni fognak egy kompromisszumot az USA-val és Nagy-Britanniával Kelet-Európa ügyében, és senki sem kívánja majd Mihály hatalomra jutását, legkevésbé az oroszok, ha azt nem támogatná a Nyugat szimpátiája. Ezért gondolom, hogy a maga segítése Nyugaton, Angliában éppúgy szükséges, mint otthon, és „visszatérve saját birkáimhoz”, a maga Angliába jövetelét, mielőtt visszautazik, nagy fontosságúnak látom. Azt gondolom, nekünk csak egy rövid látogatásra kellene Budapestre repülni, éppen csak kapcsolatot teremteni az ottaniakkal, megtalálni azokat, akikről maga írt levelében, és azután májusban visszatérni és felvenni magával az érintkezést. Azt halljuk, hogy a budapesti USA és brit missziók szígyenletesen viselkednek és...<sup>1</sup>

<sup>1</sup> A levél-fogalmazvány itt megszakad, és miután Jászi gondosan őrzött levelezésében ez a levél nem szerepel, valószínűtlen, hogy Károlyné befejezte és elküldte volna. Közlése ettől függetlenül fontos, mert megfogalmaz bizonyos aggályokat, amiket Károlyi ilyen nyíltan nem mondott ki. Azt ugyanis, hogy ha nem kapja meg a Labour-kormánytól a remélt támogatást, akkor nem tud változtatni a magyar politikán, tehát visszatérése értelmetlen. Károlyné, férjével ellentétben, sok jót nem várt a szovjet politikától, ezért is ő volt az, aki a vázolt előfeltételek nélkül nem akart hazatérni.

## 196. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA BÖHM VILMOSHOZ

(London, 1946. február 2.<sup>1</sup>)

Megtettem az úti előkészületeket, amint lefixálva jövök. Értesítem Bölönit és a többi-eket. Beszéltem Bedével.

<sup>1</sup> A vétel dátuma. Február 5-én Böhm azt hitte, hogy Károlyi már Bécsbe érkezett, mert a következő levelet intézte Nagy Imre belügyminiszterhez: „Értesítés szerint Károlyi Mihály és felesége, valamint Ignóus Pál Bécsben a magyar házban várja pártunk által érte küldendő autót, hogy Pestre érkezhessen. Kérjük, hogy dr. Antal Gyula párttitkár, dr. Sámson József r. őrnagy, valamint Fischl Mihály sofőr részére az útlevelet soron kívül kiadatni szíveskedjék.” (PIL 283. f. 12/46. ó. e.) Február 8-án Böhm már azt táviratozza Londonba Práger Jenőnek: „Károlyi táviratozza meg érkezését időben, ünnepélyes fogadtatás céljából.”

#### 197. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA TILDY ZOLTÁNHOZ

(London, 1946. február 2.)

*Tildy Zoltánnak  
A Magyar Köztársaság Elnökének  
Budapest Nemzetgyűlés*

A Köztársaság kikiáltása és az Ön elnökké választása alkalmából kérem, fogadja legmélyebb üdvözetemet és legjobb kívánságaimat. Biztosíthatom, hogy a magyar köztársaságot minden erőmmel támogatni fogom. Éljen a magyar köztársaság.

PIL 704. f. 130. ó. e. (eredeti). Közli: KMV II. 235.

#### 198. REINITZ JENŐ KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Detroit, 1946. február 8.)

Nagyra Becsült Uram!

Harcom egy egész világ ellen<sup>1</sup> 1923-ban írott könyvében azt írja: Ha 100 ember olvasa el a fenti könyvet holnap, az is elég. Én a könyvet legalább 150-175 elbarátomnak adtam olvasni, igaz, hogy már alig olvasható, de őszintén mondom, hogy megtette a hatását. Még olyanok is, akik nem voltak az Ön politikájával megelégedve, a könyv elolvasása után hívei voltak. Ezt csupán azért említem meg, mert mi itten, Detroitban liberálisan gondolkodó magyarok meg voltunk lepve, mikor olvastuk, hogy Magyarország elnököt választott Tildy Zoltán személyében. Mi van Károlyival, ezt kérdeztük egymástól? Hát ez a magyar becsület, Károlyit elejtették? Aki vagyónát feláldozta, hosszú éveket emigrációban töltött, és ott küzdött a magyar igazságért. Hát ezt érdemelte, hogy mellőzzék? Talán el sem fogadta volna az elnöki tisztséget, de jog és igazság szerint Károlynak kellett volna az elnöki méltóságot felajánlani. Én legalább így képzelem el, és velem együtt sokan, igen sokan. Még a nevét sem említették. A mellékelt újságcikket Kellner György, azt hiszem Londonból hazatért író írta, ez az én álláspontom is. <sup>2</sup> 41 éve vagyok amerikai magyar, soha sem szüntem meg magyar lenni. Mindig kivettem részem minden magyar megmozdulásból. Midőn itten megindult a magyar segélymozgalom, nyomban adtam \$ 100, és egy magyar árvát adoptáltam 5 évre. Ha még élek addig, évi 839, de az Önt ért mellőzés annyira felháborított, hogy a jövőben semmiféle magyar mozgalomban nem öhajtok részt venni.

Önnek és kedves családjának tartós egészséget és igaz boldogságot kíván egy igaz, sohse meg nem szünő híve

PIL 704. f. 82. ó. e. (eredeti)